

Regelgrundlaget vedr. børnetilskud og andre familieydelse

Af egen drift overfor socialministeriet rejst nogle spørgsmål om regelgrundlaget vedrørende børnetilskud og andre familieydelse.

FOB nr. 84.166

(J. nr. 1984-1408-041 m.fl.).

I forbindelse med min behandling af nogle klager over afgørelse efter loven om børnetilskud og andre familieydelse blev jeg opmærksom på nogle forhold vedrørende regelgrundlaget for disse ydelse, som jeg af egen drift efter ombudsmandslovens § 6, stk. 5, rejste over for socialministeriet.

1. Den 20. december 1984 skrev jeg således til socialministeriet:

»I forbindelse med min behandling af en konkret klagesag er jeg blevet opmærksom på følgende forhold, som jeg har fundet at burde gøre socialministeriet bekendt med:

Efter § 3 a, stk. 1, 1. pkt., i loven om børnetilskud og andre familieydelse, jfr. lovbekendtgørelse nr. 609 af 29. november 1978, som ændret ved lov nr. 262 af 16. juni 1980, er socialindkomsten den indkomst, der lægges til grund ved beregning af børnetilskud efter lovens §§ 2-3. Efter § 3 a, stk. 2, fastsætter socialministeren »... regler om fravigelse af stk. 1, 1. pkt., for tilfælde, hvor modtagerens økonomiske forhold i det år, i hvilket børnetilskud skal udbetales, er ændret væsentligt i forhold til de økonomiske forhold, der danner grundlag for socialindkomsten, jfr. § 7 i lov om socialindkomst«. Tilsvarende bestemmelser indeholdes i lovens § 7 for så vidt angår beregning af ungdomsydelse.

I medfør af de nævnte bestemmelser har socialministeriet udsendt en bekendtgørelse nr. 455 af 23. oktober 1980 om fravigelse af socialindkomsten ved beregning af børnetilskud og ungdomsydelse. Denne bekendtgørelse indeholder som § 3 følgende bestemmelse:

»§ 3. Modtageren har pligt til at underrette det sociale udvalg om enhver ændring i de personlige eller økonomiske forhold, som kan medføre nedsættelse eller bortfald af ydelsen.

Stk. 2. Er der ikke givet underretning, som krævet efter stk. 1, skal det beløb, der er modtaget med urette, tilbagebetales.«

De nævnte forhold er i øvrigt reguleret ved den almindelige bestemmelse herom i lovens § 34, der har følgende ordlyd:

»§ 34. Det påhviler den, der modtager ydelser efter loven, at underrette det sociale udvalg (magistraten) om forandringer i sine forhold, der kan medføre nedsættelse eller bortfald af ydelserne.

Stk. 2. Har nogen mod bedre vidende uberettiget modtaget ydelser efter loven, skal det beløb, der med urette er modtaget, tilbagebetales.«

Jeg går ud fra, at der ikke med bekendtgørelsens i forhold til lovtæksten ændrede formulering af betingelserne for at stille krav om tilbagebetaling har været tilsigtet nogen realitetsændring, hvilket de bemyndigelsesbestemmelser, der har dannet grundlag for bekendtgørelsen, da heller ikke indeholder hjemmel for.

Som anført under pkt. 4 i justitsministeriets vejledning nr. 80 af 9. april 1973 om udarbejdelse af bekendtgørelser, bør en bekendtgørelse som hovedregel alene indeholde de forskrifter for borgerne, som fastsættes med hjemmel i bemyndigelsesbestemmelsen. Gentagelse af lovens tekst bør kun ske, hvis det er nødvendigt for at forstå bekendtgørelsens selvstændige indhold. I så fald bør det ske ved en henvisning til lovbestemmelsen med en ordret gengivelse af dennes indhold.

På denne baggrund - og idet jeg i øvrigt henviser til bestemmelsen i ombudsmandslovens § 6, stk. 5 - skal jeg bede oplyst, om socialministeriet vil være indstillet på ved lejlighed at ændre eller ophæve bestemmelsen i bekendtgørelsens § 3.«

Socialministeriet meddelte mig i skrivelse af 10. januar 1985, at ministeriet var enig med mig i

»... at § 3, der blev indsat i den nævnte bekendtgørelse af »pædagogiske grunde«, bør ophæves i forbindelse med en revision i øvrigt af bekendtgørelsen.«

Jeg meddelte socialministeriet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.

2. Den 18. januar 1985 skrev jeg således til socialministeriet:

»I forbindelse med min behandling af en sag om tilbagebetaling af ungdomsydelse har jeg foretaget en gennemgang af regelgrundlaget vedrørende børnetilskud og andre familiedydelser.

Jeg er herved blevet opmærksom på, at den seneste lov bekendtgørelse (nr. 609 af 29. november 1978) er blevet efterfulgt af 8 ændringslove (heraf væsentlige realitetsændringer som f.eks. indførelse af socialindkomsten og bortfald af det mindste særlige børnetilskud), og at hovedcirkulæret ligeledes er af 29. november 1978.

Efter min opfattelse fremtræder regelgrundlaget meget uoverskueligt. (Jeg er da også bekendt med, at Århus kommune har udarbejdet sin egen »lovbekendtgørelse«).

På den baggrund, og idet jeg i øvrigt henviser til justitsministeriets vejledning nr. 243 af 18. november 1969 om udarbejdelse af lovbekendtgørelser, finder jeg at burde forespørge, om ministeriet har planer om inden for kortere tid at udarbejde en ny bekendtgørelse af loven og i forbindelse hermed at ajourføre hovedcirkulæret.

Jeg henleder endvidere opmærksomheden på, at bemyndigelsesbestemmelsen i lovens § 14, stk. 2, er udnyttet i *cirkulærets* pkt. 27. Jeg henviser til rapport fra marts 1983 fra socialministeriets arbejdsgruppe om regelsanering om anvendelsen af *bekendtgørelsesformen*, når der er tale om bindende forskrifter, der normerer borgernes retsstilling i forhold til det offentlige. Jeg bemærker i denne forbindelse, at det muligt ville være hensigtsmæssigt at sammenarbejde bekendtgørelse nr. 455 af 23. oktober 1980 og bekendtgørelse nr. 350 af 25. juni 1981 i en bekendtgørelse, der da også kunne indeholde den fastsatte bestemmelse efter lovens § 14, stk. 2.

Jeg minder i øvrigt om socialministeriets tilsagn om ved lejlighed at ophæve bestemmelsen i § 3 i bekendtgørelse nr. 455 af 23. oktober 1980.«

I skrivelse af 10. april 1985 meddelte socialministeriet mig:

»... at det kan forventes, at sikringsstyrelsen inden for kortere tid udsender en vejledning om børnetilskud og andre familieydelse til afløsning af socialministeriets cirkulære af 29. november 1978 med senere ændring.

Det er socialministeriets hensigt samtidig at udsende en ny bekendtgørelse af loven. Lovbekendtgørelsen påregnes også optaget som bilag til vejledningen.

I samme forbindelse agter socialministeriet at udsende reglerne om udbetaling af børnetilskud til andre end moderen og fradrag i det særlige børnetilskud (jfr. § 14, stk. 2, og § 19) i bekendtgørelsesform.

Socialministeriet er indstillet på at sammenarbejde disse regler med reglerne fra bekendtgørelse nr. 455 af 23. oktober 1980 og bekendtgørelse nr. 350 af 25. juni 1981 i én bekendtgørelse. I forbindelse hermed vil man være opmærksom på, at § 3 i førstnævnte bekendtgørelse bør ophæves.«

Jeg meddelte socialministeriet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.

Supplerende oplysninger om sagen

Den 10. oktober 1985 skrev jeg således til socialministeriet:

»I skrivelse af 10. april 1985 meddelte ministeriet mig,

at sikringsstyrelsen »inden for kortere tid« forventedes at udsende en vejledning om børnetilskud og andre familieydelse til afløsning af cirkulæret fra 1978,

at ministeriet samtidig med udsendelsen ville udarbejde en ny lovbekendtgørelse, at ministeriet samtidig ville udsende regler i henhold til bemyndigelsesbestemmelsen i lovens § 14, stk. 2, og § 19 i bekendtgørelsesform, og

at ministeriet i den forbindelse var indstillet på at samarbejde disse regler med reglerne i bekendtgørelse nr. 455 af 23. oktober 1980 og bekendtgørelse nr. 350 af 25. juni 1981 i en bekendtgørelse og da ophæve § 3 i bekendtgørelsen fra 1980.

I skrivelse af 6. maj 1985 meddelte jeg socialministeriet, at jeg tog det oplyste til efterretning.

Ingen af de nævnte foranstaltninger er gennemført.

Jeg finder nu at burde udbede mig oplysning om, hvornår de foranstaltninger, som den 10. april 1985 blev bebudet gennemført »inden for kortere tid«, kan forventes gennemført.«

Socialministeriet meddelte mig i skrivelse af 16. oktober 1985,

». . .

at de forudsætninger, der lå til grund for socialministeriets skrivelse af 10. april 1985, er ændret på grund af den forestående skattereform, som træder i kraft 1. januar 1987. Denne vil nødvendiggøre en gennemgribende ændring af børnetilskudslovens regler. Det påregnes, at lovforslaget vil blive fremsat inden udgangen af 1985.

På denne baggrund er det socialministeriets opfattelse, at det vil være uhenigtsmæssigt på nuværende tidspunkt at ajourføre regelgrundlaget vedrørende børnetilskudsloven i den gældende affattelse.«

Jeg meddelte herefter socialministeriet følgende i skrivelse af 2. januar 1986:

»Hermed anerkender jeg modtagelsen af socialministeriets skrivelse af 16. oktober 1985 om foranstaltninger vedrørende regelgrundlaget for børnetilskudsloven.

Jeg går ud fra, at ministeriets tilsagn om foranstaltninger fortsat er gældende, og at der blot er sket en udskydelse af arbejdet af hensyn til ændringer af børnetilskudslovens regler. Er dette ikke tilfældet, anmoder jeg ministeriet om at give mig meddelelse herom.

Forløbet af sagen giver mig i øvrigt anledning til at bemærke følgende:

Jeg rejste i skrivelse af 18. januar 1985 - med en nærmere begrundelse - over for socialministeriet spørgsmål om, hvorvidt ministeriet inden for kortere tid havde planer om at udarbejde en ny lovbekendtgørelse og ajourføre hovedcirkulæret.

Dette besvarede socialministeriet bekræftende i skrivelse af 10. april 1985, og jeg meddelte i den anledning i skrivelse af 6. maj 1985 ministeriet, at jeg tog det oplyste til efterretning. Sagen var hermed afsluttet for mit vedkommende, og jeg havde for så vidt ikke anledning til at foretage yderligere med hensyn til medfølgen.

Når socialministeriet på baggrund af skattereformen fandt, at forudsætningerne for ministeriets tilsagn i skrivelsen af 10. april 1985 ikke længere var til stede, ville jeg have fundet det ønskeligt, om ministeriet på eget initiativ havde givet mig meddelelse herom.«

Folketinget vedtog en ny lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (lov nr. 350 af 4. juni 1986), der træder i kraft den 1. juli 1987 og afløser den gældende lov om børnetilskud og andre familieydelse.

Socialministeriet oplyste, at der i løbet af efteråret 1986 af sikringsstyrelsen ville blive udarbejdet en vejledning om den nye børnetilskudslov, som ville blive udsendt til kommunerne.

Socialministeriet fandt en ny bekendtgørelse af den gældende lov om børnetilskud og andre familieydelse tiltrængt for at lette anvendelsen af loven i det sidste år af dens gyldighedsperiode. Ministeriet udarbejdede en sådan bekendtgørelse af den gældende lov (lovbekendtgørelse nr. 370 af 13. juni 1986) - siden den sidste bekendtgørelse fra 1978 var der gennemført 12 lovændringer.

Jeg meddelte socialministeriet, at jeg havde noteret mig, at ministeriet nu havde udarbejdet en ny bekendtgørelse af loven.